

Sygn. akt I Co 85/21

POSTANOWIENIE

Dnia 23 maja 2022 r.

Sąd Rejonowy we Włocławku Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Rafał Romatowski

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2022 r. we Włocławku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy egzekucyjnej

z wniosku wierzyciela (...) 14 Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W.

przeciwko dłużnikowi Ł. D.

o świadczenie pieniężne

w wyniku skargi wierzyciela z dnia 28 maja 2019r. na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wołominie A. K. w sprawie za sygn. KM 200/17 tj. postanowienia o umorzeniu postępowania z dnia 17 maja 2019r. w części dotyczącej obciążenia wierzyciela kosztami postępowania

na skutek skargi wierzyciela na postanowienie Referendarza Sądowego w Sądzie Rejonowym we Włocławku z dnia 31 grudnia 2020r., sygn. I Co 1828/19, oddalającego skargę wierzyciela na czynności komornika z dnia 28 maja 2019r.

postanawia:

I. zmienić w pkt 2. (drugim) zaskarżone postanowienie Referendarza Sądowego w Sądzie Rejonowym we Włocławku z dnia 31 grudnia 2020r. w sprawie I Co 1828/19 w ten sposób, że uchylić punkt trzeci (3) i szósty (6) postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wołominie A. K. z dnia 17 maja 2019r. w sprawie Km 200/17 wyłącznie w zakresie dotyczącym ustalenia, obciążenia i pobrania opłaty stosunkowej i nakazać Komornikowi Sądowemu ustalenie, obciążenie i pobranie od dłużnika opłaty stosunkowej na podstawie art.49 ust.2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. o komornikach sądowych i egzekucji,

II. zmienić w pkt 3. (trzecim) zaskarżone postanowienie Referendarza Sądowego w Sądzie Rejonowym we Włocławku z dnia 31 grudnia 2020r. w sprawie I Co 1828/19 w ten sposób, że zasądzić od dłużnika Ł. D. na rzecz wierzyciela (...) 14 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. kwotę 197 zł (sto dziewięćdziesiąt siedem złotych) tytułem kosztów postępowania wywołanego skargą na czynności komornika sądowego, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, naliczanymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sędzia Rafał Romatowski

UZASADNIENIE

Komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym w Wołominie A. K. wszczęła postępowanie egzekucyjne z wniosku wierzyciela (...) Bank SA z siedzibą w W. przeciwko dłużnikowi Ł. D. na podstawie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanemu przez Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 27 grudnia 2016 roku, sygn. VI Nc-e 2240301/16, opatrzonego klauzulą wykonalności nadaną postanowieniem tego sądu z dnia 3 lutego 2017 roku.

Egzekucja dotyczyła następujących kwot pieniężnych: 7110 zł 41 gr tytułem należności głównej wraz z dalszymi odsetkami od dnia 14 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty oraz 1890 zł 99 gr tytułem zwrotu kosztów sądowych w tym kosztów zastępstwa procesowego. Dodatkowo wierzyciel wniósł o ustalenie i wyegzekwowanie kosztów zastępstwa w postępowaniu egzekucyjnym wg norm przepisanych. (k.1-2v akt egzekucyjnych). Postępowanie egzekucyjne prowadzone było za sygn. Km 200/17. Pismem z dnia 13 lutego 2017 roku, doręczonym dłużnikowi w dniu 7 marca 2017 roku komornik sądowy zawiadomił go o wszczęciu egzekucji, jednocześnie dokonał zajęcia wierzytelności wobec Naczelnika Urzędu Skarbowego, zajął rachunek bankowy dłużnika oraz wezwał go do zapłaty i złożenia wyjaśnień, a także do złożenia wykazu majątku (k.4-12 akt egzekucyjnych). Pismem z dnia 16 marca 2017 roku, wierzyciel (...) Bank SA, na podstawie art.820 kpc wniósł o zawieszenie postępowania egzekucyjnego w związku z zawartą z dłużnikiem ugodą oraz o umorzenie egzekucji ze wszystkich składników majątku dłużnika z wyłączeniem ruchomości i nieruchomości (k.15 akt egzekucyjnych). Postanowieniem z dnia 22 marca 2017 roku komornik sądowy na podstawie art. 820 KPC zawiesił postępowanie egzekucyjne (k.17 akt egzekucyjnych). Pismem z dnia 10 listopada 2017 roku GetPro Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. (zwany dalej (...)) poinformował komornika sądowego o swym wstąpieniu do toczącego się postępowania egzekucyjnego, jako nabywcy wierzytelności na podstawie art. 804 (1) kpc (23-36v akt egzekucyjnych). Pismem z dnia 21 listopada 2017 roku komornik sądowy poinformował nowego wierzyciela o zawieszeniu postępowania na wniosek wierzyciela pierwotnego (k.37-38 w/w akt). Pismem z dnia 10 grudnia 2018 roku nowy wierzyciel (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. (zwany dalej (...)) poinformował komornika sądowego o swym wstąpieniu do toczącego się postępowania egzekucyjnego, jako nabywcy wierzytelności na podstawie art. 804 (1) kpc, jednocześnie wnosząc o zawieszenie postępowania egzekucyjnego (k. 52 w/w akt). Pismem z dnia 16 stycznia 2019 roku komornik poinformował nowego wierzyciela o zawieszeniu postępowania postanowieniem z dnia 22 marca 2017 roku (k.59 w/w akt). Następnie postanowieniem z dnia 17 maja 2019 roku komornik sądowy, działając na podstawie art. 824§1 pkt 4 kpc umorzył postępowanie egzekucyjne i na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2018r. o kosztach komorniczych (zwana dalej **u.k.k.**), ustalił opłatę stosunkową w wysokości 480 złotych 45 gr i wezwał wierzyciela do jej pokrycia w terminie 7 dni od otrzymania postanowienia. Postanowienie to, w zakresie dotyczącym obciążenia wierzyciela opłatą stosunkową, zaskarżył wierzyciel skargą z dnia 28 maja 2019 roku (k.64-65 w/w akt). W treści skargi podniósł zarzut, że w związku z zawieszeniem postępowania egzekucyjnego postępowanie to umorzyło się z mocy prawa na podstawie art. 823 kpc w dniu 22 września 2017 roku, a zatem w czasie obowiązywania ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o komornikach sądowych i egzekucji (zwana dalej **u.k.s.e.**), zatem rozstrzygnięcie o opłacie stosunkowej powinno zapaść na podstawie art. 49 ust. 2 tejże ustawy i opłatą tą powinien zostać obciążony dłużnik. W treści skargi wierzyciel poinformował jednocześnie o zmianie nazwy na (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. (zwany dalej (...)).

Postanowieniem z dnia 31 grudnia 2020r., sygn. I Co 1828/19, referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym we Włocławku oddalił skargę wierzyciela (pkt. 2 postanowienia). W uzasadnieniu orzeczenia referendarz sądowy wskazał, że w niniejszej sprawie nie znajduje zastosowania wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 grudnia 2020r., sygn. P 6/19, stwierdzający niekonstytucyjność art. 52 ust.2 u.k.k. lecz wyłącznie w zakresie, w jakim dotyczy on umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela złożony przed wejściem w życie tej ustawy. W uzasadnieniu tym przyznano również, że organ egzekucyjny był zobowiązany od umorzenia postępowania egzekucyjnego po 6 miesiącach od dnia zawieszenia postępowania (22 marca 2017r.) na podstawie art. 824§1 pkt. 4 kpc, co jednakże stało się dopiero w dniu 17 maja 2019r. Niezależnie od powyższego, w ocenie referendarza sądowego, brak jest podstaw faktycznych i prawnych do ustalenia opłaty egzekucyjnej na podstawie art. 49 ust.2 u.k.s.e., albowiem zgodnie z art. 52 ust. 2 u.k.k., do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem 1 stycznia 2019r., a więc również do przedmiotowego postępowania egzekucyjnego, stosuje się przepisy art. 29 i 30 u.k.k. Decydująca w zakresie ustalenia i poboru opłat w oparciu o w/w przepisy, jest data zakończenia postępowania, przez co należy rozumieć wydanie postanowienia o umorzeniu postępowania (k.64-66 akt I Co 1828/19). Powyższe postanowienie zaskarżył wierzyciel skargą z dnia 14.01.2021r. w zakresie dotyczącym obciążenie wierzyciela opłatą stosunkową. W skardze tej podniósł zarzut naruszenia art. 49 ust.1 u.k.s.e. poprzez jego niezastosowanie, art. 29 ust.1 u.k.k. poprzez jego zastosowanie z jednoczesnym zaznaczeniem, że stanowiło to rażące naruszenie prawa podmiotowego, gdyż umorzenie postępowania powinno zostać dokonane na długo przed wejściem w życie nowej ustawy o kosztach

komorniczych oraz naruszenie art. 824§1 pkt. 4 kpc poprzez umorzenie postępowania egzekucyjnego po upływie 2 lat od jego zawieszenia co spowodowało niesłuszne obciążenie wierzyciela kosztami postępowania egzekucyjnego. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez odstąpienie od obciążenia wierzyciela naliczoną przez komornika na podstawie art. 29 u.k.k. opłatą egzekucyjną. Jednocześnie wierzyciel poinformował o zmianie swej nazwy na (...) 14 Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. (zwany dalej (...)) 14 (...)). Dłużnik nie złożył odpowiedzi na w/w skargę na orzeczenie referendarza sądowego.

W związku ze skargą na orzeczenie referendarza sądowego, złożoną w trybie art. 767(3a) kpc, Sąd Rejonowy rozpoznający ten środek zaskarżenia, jako sąd drugiej instancji, powziął poważne wątpliwości prawne związane z ustaleniem, czy w sytuacji umorzenia przez komornika sądowego postępowania egzekucyjnego po 31 grudnia 2018r. na skutek bezczynności wierzyciela na podstawie art. 824§1 pkt. 4 kpc, w sytuacji gdy postanowienie to powinno zostać wydane przed 1 stycznia 2019r., opłata egzekucyjna winna zostać ustalona na podstawie art. 29 u.k.k. czy też na podstawie art. 49 ust.2 u.k.s.e. Wyjaśnienie tego zagadnienia prawnego okazało się niezbędne do rozpoznania przedmiotowej skargi na orzeczenie referendarza sądowego, której istota zarzutu odnosi się do możliwości ustalenia opłaty egzekucyjnej na podstawie art. 49 ust.2 u.k.s.e., pomimo iż pierwotnie opłata ta została ustalona przez komornika sądowego na podstawie art. 29 u.k.k. W tym pierwszym przypadku komornik ustala opłatę stosunkową w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania, jednak nie niższej niż 1/20 i nie wyższej niż dziesięciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego i pobiera ją od dłużnika (art. 49 ust.2 u.k.s.e.). W drugim przypadku, komornik obciąża wierzyciela opłatą stosunkową w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania (art. 29 ust.1 u.k.k.). Wobec powyższego, wydanym w niniejszej sprawie postanowieniem z dnia 25 marca 2021r. Sąd Rejonowy, jako sąd drugiej instancji, postanowił przedstawić Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia w trybie art. 390§1 kpc w zw. z art. 397§3 kpc oraz art. 767(3a)§3 kpc zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości:

„Czy w sytuacji, gdy na skutek bezczynności wierzyciela polegającej na zaniechaniu żądania podjęcia zawieszzonego postępowania egzekucyjnego, komornik sądowy, na podstawie art. 824§1 pkt. 4 kpc, powinien umorzyć postępowanie egzekucyjne przed dniem 1 stycznia 2019r., jednakże postanowienie o umorzeniu postępowania na tej podstawie zostało wydane przez komornika sądowego po dniu 31 grudnia 2018r., rozstrzygnięcie w zakresie kosztów postępowania egzekucyjnego - opłaty stosunkowej, powinno nastąpić na podstawie art. 29 ust.1 ustawy z dnia 28 lutego 2018r. o kosztach komorniczych, czy też na podstawie art.49 ust.2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. o komornikach sądowych i egzekucji?”

Sąd Najwyższy w dniu 28 stycznia 2022r., sygn. III CZP 34/22, po rozstrzygnięciu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w/w zagadnienia prawnego podjął uchwałę następującej treści:

„Artykuł 29 ustawy z dnia 28 lutego 2018r. o kosztach komorniczych (tekst jedn.: Dz.U. z 2021r., poz. 210 ze zm.) nie znajduje zastosowania, jeżeli sześciomiesięczny okres bezczynności wierzyciela, który nie zażądał podjęcia zawieszzonego postępowania, upłynął przed dniem wejścia w życie tej ustawy, zaś komornik umorzył postępowanie z tej przyczyny na podstawie art. 824§1 pkt. 4 kpc po dniu 1 stycznia 2019r”.

W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że przyjęta w art. 52 ust.2 u.k.k. zasada aktualizacji, zgodnie z którą do postępowań wszczętych i niezakończonych przed wejściem w/w ustawy, stosuje się przepisy art. 29 i 30 w/w ustawy, jako wyjątek od zasady kontynuacji (wyrażonej w art. 52 ust.1 u.k.k.) nie powinien podlegać wykładni rozszerzającej. Odwołując się do swej wcześniejszej uchwały z dnia 27.02.2020r., sygn. III CZP 62/19, Sąd Najwyższy wskazał, że zastosowanie art. 52 ust.2 u.k.k. w brzmieniu literalnym prowadzi do rezultatów niemożliwych do zaakceptowania z perspektywy standardów konstytucyjnych, narusza bowiem zasadę niedziałania prawa wstecz. Wyjaśnił również, iż wybór przez ustawodawcę reguły aktualizacji nie determinuje kwestii, w jaki sposób zmiana reżimu postępowania ma wpływać na skutki prawne ukształtowane w toku dotychczasowych postępowań, albowiem wprowadzenie nowego prawa w toku sprawy może łączyć się z utrzymaniem skutków prawnych powstałych pod rządem dawnego prawa, albo wiązać się z koniecznością powtórzenia lub przekształcenia czynności stanowiących

podstawę skutków lub mieć na celu ich anulowanie. W braku określenia tych skutków w ustawie przyjmuje się zazwyczaj, że zmiana prawa wywołana przez zasadę aktualizacji nie prowadzi samoczynnie do zniesienia skutków, które nastąpiły przed wejściem w życie nowego prawa. Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy Sąd Najwyższy stwierdził, że w jej realiach komornik, wobec bezczynności wierzyciela przez okres 6 miesięcy, powinien z urzędu umorzyć postępowanie na zasadzie art. 824§1 pkt. 4 kpc jeszcze w 2017r. i orzec o kosztach postępowania - w tym opłacie egzekucyjnej na zasadzie art. 49 ust. 2 uksc. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że wyjątkowa norma intertemporalna wyrażona w art. 52 ust.2 ukk nie może pogarszać ze skutkiem retroaktywnym sytuacji wierzyciela, jeżeli wierzyciel nie ma wpływu na to, kiedy komornik wyda postanowienie o umorzeniu postępowania. Zmiana zasady orzekania o kosztach postępowania – wyrażona w nowej ustawie o kosztach komorniczych i przyjęcie reguły, iż koszty opłaty egzekucyjnej ponosi wierzyciel (a nie dłużnik – jak w dawnej ustawie o komornikach sądowych i egzekucji), powinna w procesie wykładni stosowania prawa intertemporalnego w pełni respektować zasadę fair play, skoro wprowadzona w nowej ustawie zmiana zasady jest niekorzystna dla wierzycieli nią dotkniętych, zmniejszając standard ochrony ich praw i ingerując w prawa majątkowe stron postępowania egzekucyjnego, dostatecznie ukształtowane pod rządem starej ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. W ocenie Sądu Najwyższego, przyjęcie w takiej sytuacji, że o zasadzie rozstrzygnięcia o kosztach decyduje data wydania postanowienia przez komornika, a nie data wystąpienia zdarzenia uzasadniającego umorzenie postępowania - jest krzywdzące dla wierzycieli, którzy nie mają na to żadnego wpływu. W efekcie, o tym, która zasada rozstrzygnięcia o kosztach będzie zastosowana w danej sprawie, zależałoby od okoliczności, na które ani dłużnik ani wierzyciel nie mieli wpływu. To z kolei, w ocenie Sądu Najwyższego, prowadzi do naruszenia zasady zaufania do państwa prawa, zasady bezpieczeństwa prawnego, pewności obrotu oraz zasady równości wobec prawa. Dodatkowo, odwołując się do już przywołanej w uchwale za sygn. III CZP 62/19 argumentacji publicznoprawnej, Sąd Najwyższy wskazał, że opłata egzekucyjna stanowi zgodnie z art. 149 ust.1 ukk nieopodatkowaną należność budżetową, a więc daninę publiczną, a tworzenie norm retroaktywnych w dziedzinie prawa daninowego jest zdecydowanie niewskazane, co również należy uwzględnić jako dyrektywę interpretacyjną przy wykładni art. 52 ust.2 ukk.

W konsekwencji Sąd Najwyższy rozpoznał przedstawione przez sąd zagadnienie prawne przyjmując, iż reguła opisana w art. 29 ukk nie znajduje zastosowania, jeżeli sześciomiesięczny okres bezczynności wierzyciela, który winien skutkować umorzeniem postępowania przez komornika, upłynął przed wejściem w życie ustawy o kosztach komorniczych, a komornik umorzył postępowanie z tej przyczyny na zasadzie art. 824§1 pkt.4 kpc po 1 stycznia 2019r.

Zgodnie z art. 390§2 kpc w zw. z art. 767(3a)§3 kpc i 397§3 kpc, wydana uchwała Sądu Najwyższego rozstrzygająca przedstawione zagadnienie prawne, wiąże Sąd w danej sprawie. Niezależnie od powyższego Sąd w pełni podziela i akceptuje przedstawioną przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu w/w uchwały argumentację prawną. Przedstawione przez Sąd

w uzasadnieniu postanowienia z dn. 25.03.2021r. o przedstawieniu Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego wątpliwości co do stwierdzonego w niniejszej sprawie zaniechania podejmowania przez wierzyciela jakichkolwiek kroków monitujących komornika, by ten umorzył postępowanie na podstawie art. 824§1 pkt. 4 kpc, nie mogą stanowić argumentu przeważającego w uznaniu, iż w takiej sytuacji należy zastosować zasadę naliczenia opłaty egzekucyjnej na podstawie art. 29 ukk. Przeciwna jest w tym względzie wielowątkowa argumentacja natury konstytucyjnej, przedstawiona szeroko przez Sąd Najwyższy w podjętej uchwale.

Biorąc powyższe pod uwagę należało uznać, iż w niniejszej sprawie Komornik Sądowy umarżając postanowieniem z dnia 17.05.2019r. postępowanie egzekucyjne na podstawie art. 824§1 pkt. 4 kpc (pkt. 1), powinien ustalając koszty postępowania i obciążając nimi wierzyciela (pkt. 3 i 6), w zakresie dotyczącym opłaty stosunkowej, ustalić ją na podstawie art. 49 ust.2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji i następnie pobrać ją od dłużnika. Wobec tego skargę wierzyciela na orzeczenie referendarza z dn. 31.12.2020r., sygn. I Co 1828/20 Sąd uznał za uzasadnioną w całości, czego konsekwencją była zmiana pkt. 2 i 3 zaskarżonego postanowienia i orzeczenie jak w sentencji postanowienia na zasadzie art. 767(3a)§3 kpc w zw. z art. 397§3 kpc. W pkt. 2 zmienionego orzeczenia Sąd uchylił pkt. 3 i 6 zaskarżonego postanowienia Komornika Sądowego, nakazując jednocześnie komornikowi ustalenie opłaty egzekucyjnej i jej obciążenie i pobranie od dłużnika na zasadzie art. 49 ust.2 uksc; w pkt. 3 zmienionego orzeczenia Sąd orzekł o kosztach wywołanych skargą na czynności komornika, zasądając poniesione w tym zakresie koszty od

dłużnika na rzecz wierzyciela na zasadzie art. 770 kpc. Sąd nie wydał orzeczenia o kosztach postępowania wywołanego skargą na orzeczenie referendarza sądowego, albowiem w treści skargi (a także później – do momentu wydania niniejszego orzeczenia) wierzyciel, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, nie złożył takiego wniosku (art. 109 ust.1 kpc).

Sędzia Rafał Romatowski

ZARZĄDZENIE

1. w sys. C. odnotować, zgodnie z treścią pisma z dn. 12.05.2022r., że r.pr. J. G. nie jest już pełnomocnikiem wierzyciela;
2. odpis niniejszego postanowienia, wraz z odpisem uchwały SN z 28.01.2022r. (zgodnie z zobowiązaniem SN) doręczyć dłużnikowi i wierzycielowi z pouczeniem, że nie przysługuje środek zaskarżenia na pkt. I i II niniejszego postanowienia;
3. odpis postanowienia doręczyć Komornikowi Sądowemu;
4. postanowienie wraz z uzasadnieniem ogłosić na portalu orzecznictwa sądów powszechnych z zaznaczeniem, że orzeczenie dotyczy przepisu art. 49 ust.2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji oraz art. 29 i 52 ustawy o kosztach komorniczych oraz zasady ponoszenia kosztów opłaty egzekucyjnej w postępowaniach egzekucyjnych, które były zawieszane z uwagi na beczynność wierzyciela i powinny zostać umorzone przez komornika przed 1.01.2019r.;
5. po nadejściu (...) ad.2 akta Km 200/17 (...) zwrócić Komornikowi Sądowemu przy SR Wołomin A. K.

Sędzia Rafał Romatowski